

LAPSIVAIKUTUSTEN ARVIONNIN (LAVA) -LOMAKE

Päätösasian esittelijä	Veli-Matti Kallistahti, liikuntajohtaja
Asian valmistelija ja mahdollisen arviointiryhmän jäsenet	Krista Wellström ja Henna Torpo, liikunnan palvelualue
Päätösasian Asta-numero	
Päätöksentekoeelin ja päätöksentekoaikataulu	Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 15.9.2026

1. Lapsivaikutusten arvioinnin valmisteluajataulu ja etenemisprosessi

Liikunta-avustusten kokonaisuudistuksen valmistelu käynnistyi vuonna 2024 liikunnan palvelualueella. Poliittinen ohjausryhmä on ollut valmistelussa mukana syksystä 2025 alkaen. Toimijoiden kuulemiset toteutettiin vuosien 2025 ja 2026 aikana, ja avustusehtojen luonnosversiot ovat olleet julkisesti nähtävillä liikunta-avustusten verkkosivuilla koko valmistelun ajan.

Lapsivaikutusten arviointi laadittiin elo–syyskuussa 2026 osana päätöksen valmistelua, kun avustusehtojen sisältö oli vakiintunut. Arviointi käsitellään yhdessä päätösesityksen kanssa kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnassa 15.9.2026. Uudet liikunta-avustusehdot tulevat voimaan 1.11.2026.

Päätöksen liitteenä oleva julkilausuma lasten urheilun toimintakulttuurista etenee omalla aikataulullaan: yksityiskohtaiset toimenpiteet valmistellaan vuoden 2027 aikana ja ne tulevat voimaan vuoden 2029 alusta. Toimenpiteistä laaditaan oma lapsivaikutusten arviointinsa, kun ne ovat valmiit.

2. Kuvaus lapsivaikutusten arvioinnin tarpeesta ja laajuudesta

Liikunta-avustusehdot ohjaavat merkittävää osaa vantaalaisten lasten ja nuorten järjestetystä liikunnasta. Kyseessä on kokonaisuudistus, jossa avustuslajit, niiden kriteerit, kohderyhmät ja laskentaperusteet muuttuvat samanaikaisesti. Muutokset vaikuttavat siihen, millaista lasten liikuntatoimintaa Vantaalla on tarjolla, kenelle se kohdentuu ja mitä osallistuminen maksaa perheille. Tämän vuoksi lapsivaikutusten arviointi on tarpeen.

Arviointi on tehty suppeana. Se ei sisällä lasten ja nuorten suoraa kuulemistä, vaan perustuu olemassa olevaan tutkimus- ja tilastotietoon, liikunnan palvelualueen asiantuntijatietoon sekä avustuksia saavien yhdistysten ja seurojen kuulemiseen. Valmistelussa on arvioitu, että lasten näkemykset välittyvät toimintaa järjestävien yhdistysten kautta. Rajausta on syytä ottaa huomioon arvioinnin tulosten tulkinnassa: lasten oma näkökulma perustuu välilliseen tietoon.

Asia koskee erityisesti seuraavia lapsia ja nuoria:

- 3–17-vuotiaat harrasteliikuntakerhojen osallistujat
- 0–12-vuotiaat lapset perheliikunnassa yhdessä huoltajan tai muun aikuisen kanssa

- urheiluseurojen ja liikuntayhdistysten junioritoimintaan osallistuvat lapset ja nuoret
- soveltavan liikunnan ryhmiin osallistuvat lapset ja nuoret
- 15 vuotta täyttävät nuoret urheilijat, jotka voivat jatkossa hakea urheilija-apurahaa

Esitetyt muutokset koskevat erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia lapsia, kuten:

- pienituloisten perheiden lapsia, joille harrastamisen hinta on osallistumisen este
- vammaisia ja pitkäaikaissairaita lapsia sekä muut soveltavaa liikuntaa tarvitsevat
- lapsia niissä kaupunginosissa, joissa harrasteliikunnan tarjontaa on vähän
- maahanmuuttajataustaisia lapsia ja perheitä, joille seuratoiminta ei ole tuttua
- lapsia, joiden huoltajalla ei ole mahdollisuutta osallistua toimintaan mukana

3. Kuvaus tiedonkeruusta ja kuulemisista ml. lasten kuuleminen ja lasten näkemykset Lasten ja nuorten oma näkökulma

Lapsia ja nuoria ei ole kuultu suoraan tämän päätöksen valmistelussa. Heidän näkemyksensä välittyvät välillisesti toimintaa järjestävien yhdistysten ja seurojen kautta, joita on kuultu laajasti. Arvioinnissa on hyödynnetty kansallista tutkimustietoa lasten ja nuorten liikkumisesta ja harrastamisesta, erityisesti Vantaan ja Keravan hyvinvointikertomusta sekä Kouluterveyskyselyn liikuntaa ja vapaa-aikaa koskevia osioita.

Päätöksen liitteenä olevan julkilausuman taustalla on erikseen laadittu semi-systemaattinen kirjallisuuskatsaus, jossa on hyödynnetty kansainvälisiä tieteellisiä julkaisuja lasten urheilun toimintakulttuurista, varhaisesta erikoistumisesta ja harrastuksen lopettamisesta.

Aikuisten lapsinäkökulma

Arvioinnissa on hyödynnetty Vantaan kaupungin väestö- ja aluetilastoja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa sekä liikunnan palvelualueen avustus- ja käyttövuororekisterien tietoja. Lisäksi on hyödynnetty liikunnan palvelualueen ja kaupungin muiden yksiköiden asiantuntijatietoa.

Kuulemiset

Toimijoita on kuultu valmistelun aikana seuraavasti:

- Seurafoorumi kahdesti vuodessa (kevät ja syksy), johon kutsutaan kaikki seuratoimijat uutiskirjeellä ja sosiaalisen median kautta.
- Toiminnanjohtajien tapaamiset kahdesti vuodessa.
- Avoin verkkokysely liikunta-avustusten sivuilla. Kyselyssä jokainen avustustyyppi oli erikseen kommentoitavissa. Kyselyä markkinoitiin foorumeissa, uutiskirjeessä ja verkkosivuilla.
- Kolme kohdennettua toimijatapaamista avustuskokonaisuuksittain: urheiluseurat, harrasteliikuntatoimijat sekä kumppaniurheilijat. Osallistujille toimitettiin heitä koskeva kokonaisuus etukäteen nähtäväksi, ja tapaamisissa käsiteltiin huolia, kipupisteitä ja hyviä puolia. Nämä olivat osallistamisen kannalta keskeisimmät tilaisuudet.
- Poliittinen ohjausryhmä on ollut mukana valmistelussa syksystä 2025 alkaen.
- Avustusehtojen luonnosversiot ovat olleet julkisesti nähtävillä liikunta-avustusten verkkosivuilla luonnoksiksi merkittyinä.

Keskeiset huomiot

Kuullut toimijat suhtautuivat uudistukseen pääosin myönteisesti. Erityisen myönteistä palautetta saivat urheiluseurojen perustoiminnan avustukset eli tuettu tilahinnoittelu, toiminta-avustus ja vuokra-avustus. Palaute painottui hakemisen keventymiseen ja kriteerien selkeytymiseen.

4. Nykytilan kuvaus ja päätösvaihtoehtojen esittely

Vaihtoehto	Kuvaus
Nykytila	Voimassa olevat Vantaan kaupungin liikunta-avustusten myöntämisperiaatteet (kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 13.5.2024, VD/3678/02.03.01.03/2024). Avustuslajeja on kuusi: toiminta-avustus liikuntajärjestöille, harrasteliikunnan kohdeavustus, soveltavan liikunnan kohdeavustus, vuokratuki, Vantaan markkinointituki liikuntaan sekä kilpa- ja huippu-urheilutuki edustusjoukkueille. Osa avustuksista edellyttää erikseen haettavaa avustuskelpoisuutta, jota on kolmea lajia (liikuntajärjestöt, erityisliikunta, harrasteliikunta). Lasten kannalta keskeistä nykytilassa: Toiminta-avustuksen laskentakaavassa alle 12-vuotiaiden ryhmällä on painokerroin 2 ja 12–20-vuotiaiden ryhmällä 3, ja koulutetuilla valmentajilla painokerroin 2 (osuus 30 % määrärahasta). Harrasteliikunnan ja soveltavan liikunnan kohdeavustuksissa lasten ja nuorten toiminta on nimenomaisesti etusijalla. Tuettaviin sisältyvät myös leirit (enintään 10 €/päivä) ja harrasteliikuntatapahtumat. Avustuksista voidaan maksaa ennakkoa.
Vaihtoehto 1	Uudet Vantaan kaupungin liikunta-avustusehdot, voimaan 1.11.2026. Päätösesityksen mukainen vaihtoehto. Avustuslajit järjestetään kolmeen kokonaisuuteen: avustukset urheiluseuran perustoimintaan (tuettu tilahinnoittelu, toiminta-avustus, vuokra-avustus), avustukset harrasteliikuntaan (harrasteliikunnan yleisavustus, harrasteliikuntakerhojen avustus) sekä avustukset kilpa- ja huippu-urheiluun (urheilutapahtuma-avustus, urheilija-apuraha, huippu-urheilun moniammatillisen valmennuksen avustus, edustusjoukkueen kilpaurheiluavustus). Erillisestä avustuskelpoisuudesta luovutaan ja kelpoisuus arvioidaan avustuslajikohtaisesti. Lasten kannalta keskeiset muutokset: harrasteliikuntakerhojen taloudellisen tuen suuruus kasvaa huomattavasti, avustusta saa hyödyntää kaikkeen kerhon järjestämisestä muodostuviin kuluihin, pelkkien ohjaajakulujen sijaan ja hakukertoja on neljä aiemman jatkuvan hau sijaan; soveltavan liikunnan tuki paranee, kun taloudellisen tuen enimmäistuntikorvaus nousee 40 eurosta 140 euroon eikä ryhmäkohtaista 2 000 euron vuosikattoa enää ole; osallistumismaksun 10 euron kuukausikatto säilyy; perustetaan uusi harrasteliikunnan yleisavustus, jonka kautta laajasti harrasteliikuntaa tarjoavia toimijoita avustetaan; vuokra-avustus paranee 35 eurosta 50 euroon tunnilta ja 35 prosentista 50 prosenttiin. Samalla toiminta-avustuksen laskennasta poistuvat ikäpainotukset ja koulutettujen valmentajien painotus, toiminta-avustuksen yläraja laskee 25 000 eurosta 20 000 euroon, leirejä ja tapahtumia ei enää tueta, ennakkomaksuista

	luovutaan ja kirjaus lasten ja nuorten toiminnan etusijasta hakukäsittelyssä poistuu. Päätöksen liitteenä on Vantaan kaupungin julkilausuma lasten urheilun toimintakulttuurista. Julkilausuma ei sisällä velvoittavia avustusehtoja, vaan sen yksityiskohtaiset toimenpiteet valmistellaan vuonna 2027 ja ne tulevat voimaan vuoden 2029 alusta.
Vaihtoehto 2	Erillistä vaihtoehtoja päätösesitystä ei ole laadittu. Valmistelussa on punnittu laajasti erilaisia ratkaisuja avustuslajeittain, muun muassa toiminta-avustuksen laskentaperustetta, avustusten ylä- ja alarajoja, harrasteliikunnan ryhmäkokoja ja hakuaikoja sekä edustusjoukkueiden jakoperustetta. Punnitut vaihtoehdot on käsitelty valmistelun aikana toimijatapaamisissa ja poliittisessa ohjausryhmässä, ja niistä on muodostettu yksi kokonaisuus, joka muodostaa vaihtoehdon 1. Arviointi on siten tehty pääasiassa nykytilaa vasten.

5. Päätösvaihtoehtojen lapsivaikutusten arviointi

LAPSEN HYVINVOINTI, VAPAA-AIKA JA ARKI



Miten päätös vaikuttaa lasten tasapainoiseen kasvuun ja kehitykseen?

☐ Pudotusvalikko ☒ On vaikutuksia

Uudistus vaikuttaa lasten kasvuun ja kehitykseen ennen kaikkea harrasteliikunnan kautta. Harrasteliikuntakerhojen avustuksessa ryhmän vähimmäiskoko laskee kymmenestä viiteen osallistujaan, avustuksen taloudellista tukea nostetaan huomattavasti ja avustuksen hakukertoja on neljä aiemman jatkuvan haun sijaan. Uudistuksilla pyritään madaltamaan kynnystä perustaa uusi ryhmä, mikä lisää tarjolla olevan lasten liikuntatoiminnan määrää ja laajivalikoimaa. Pienempi ryhmäkoko mahdollistaa myös lajit, joissa kymmenen hengen ryhmää ei voida turvallisesti ohjata. Vaikutus on myönteinen ja se näkyy jo lyhyellä aikavälillä.

Kohderyhmien tukitasot pitävät lapset painopisteessä: perheliikunnan sekä lasten ja nuorten (3–17 v.) ryhmien tuki on enintään 70 €/h, kun aikuisten ryhmille ei myönnetä rahallista tukea lainkaan. Soveltavan liikunnan ryhmässä tuki on enintään 140 €/h kaikissa ikäryhmissä.

Kielteisenä vaikutuksena toiminta-avustuksen laskentakaavasta poistuu ikäpainotus. Nykyisin alle 12-vuotiaiden ryhmillä on painokerroin 2 ja 12–20-vuotiaiden ryhmillä 3, ja tämä osuus muodostaa puolet määrärahasta. Uudessa mallissa avustus määräytyy yksinomaan

aktiiviharrastajien lukumäärän perusteella riippumatta iästä. Lasten asema seuratoiminnan tuen jakoperusteena siis heikkenee. Valmistelun mukaan kyseessä on tietoinen valinta: hakemista kevennetään yhdistysten kannalta, ja lasten tukemisen pääpaino siirtyy matalan kynnyksen avoimeen toimintaan, johon useampi lapsi pystyy osallistumaan. Samoja yhdistyksiä tuetaan edelleen myös toiminta-avustuksen kautta.

Vaikutuksen kokonaissuunta riippuu siitä, miten määräraha jaetaan avustuslajien kesken. Kokonaismääräraha pysyy ennallaan, joten lasten tuen tosiasiallinen taso ratkeaa vasta avustuslajikohtaisessa jakopäätöksessä.

Miten päätös vaikuttaa lasten oikeuteen leikkiin, vapaa-aikaan, harrastuksiin, liikuntaan ja lepoon?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Tämä on uudistuksen keskeisin vaikutuskohde. Harrasteliikuntakerhojen avustuksen kynnysten madaltuminen (ryhmäkoko 10 → 5) ja taloudellisen tuen lisääminen kannustaa toimijoita tuottamaan toimintaa, mikä lisää lasten harrastusmahdollisuuksia Vantaalla. Vaatimus siitä, että kaksi kolmasosaa osallistujista on vantaalaisia, poistuu, samoin harrasteliikunnan yleisavustuksessa vaatimus toimijan rekisteröitymisestä Vantaalle. Tavoitteena on saada Vantaalle lisää toimintaa, erityisesti soveltavaa liikuntaa, jota vantaalaiset toimijat eivät ole tähän mennessä järjestäneet riittävästi.

Osallistumismaksun 10 euron kuukausikatto säilyy ja laajenee koskemaan myös harrasteliikunnan yleisavustusta. Katto pitää harrastamisen hinnan matalana, kun hinnan tullee kattaa myös jäsenmaksu, vakuutus ja lajiliiton lisenssimaksu.

Harrasteliikunnan määritelmä kirjataan avustusehtoihin ensimmäistä kertaa. Siinä korostetaan liikkumisen iloa, leikkimielisyyttä ja rentoa pelillisyyttä sekä sitä, että osallistua voi taitotasosta riippumatta. Määritelmä tukee lapsen oikeutta leikkiin ja vapaa-aikaan myös laadullisesti, ei vain määrällisesti.

Kielteisiä vaikutuksia on kaksi. Ensinnäkin leirejä ja harrasteliikuntatapahtumia ei enää tueta. Nykyisin leiritoimintaa voidaan tukea hinnaltaan säänneltynä (enintään 10 €/päivä, vähintään kolme päivää, leiripäivä vähintään neljä tuntia). Leirit ovat olleet lapsille loma-aikojen matalan kynnyksen liikuntaa, ja niiden poistuminen kaventaa tarjontaa erityisesti koulujen loma-aikoina. Valmistelun perusteena on pitkäkestoisemman harrastustoiminnan priorisointi. Toiseksi jatkuva haku korvautuu neljällä kiinteällä hakuajalla, mikä vähentää joustavuutta reagoida uusiin toimintaideoihin kesken kauden.

Vantaan Kortteliliiga-avustus poistuu avustuslajina. Vuonna 2026 sitä ei ole myönnetty lainkaan, ja kortteliliigatoiminta jatkuu kaupungin omana palvelutuotantona, joten lapsille suunnattu maksuton matalan kynnyksen toiminta ei tältä osin pääty eikä kustannus siirry perheille.

Miten päätös vaikuttaa lasten mahdollisuuksiin liikkua paikasta toiseen (turvallinen ja itsenäinen liikkuminen ikätason mukaisesti, liikkumisen sujuvuus)?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Vaikutukset ovat vähäisiä mutta suunnaltaan myönteisiä. Harrasteliikuntakerhojen avustussumman laskennassa otetaan huomioon toiminnan alueellinen sijainti, ja hakuaikojen ansiosta hakemukset voidaan asettaa keskinäiseen järjestykseen ja priorisoida niitä alueita, joilla toimintaa ei ole lainkaan. Lähellä kotia sijaitseva harrastus lyhentää lapsen matkoja ja lisää mahdollisuutta kulkea harrastukseen itsenäisesti tai kevyen liikenteen väylillä ilman huoltajan kyyditystä.

Miten päätös vaikuttaa lasten riittävään elintasoon ja toimeentuloon ja/tai perheiden taloudelliseen tilanteeseen?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Myönteistä on, että osallistumismaksun 10 euron kuukausikatto säilyy. Katto sisältää myös mahdollisen jäsenmaksun, vakuutuksen ja lisenssimaksun, joten perheelle ei synny piilokustannuksia. Soveltavassa liikunnassa tuki paranee, mikä helpottaa erityistä tukea tarvitsevien lasten perheiden asemaa. Vuokra-avustuksen paraneminen 35 eurosta 50 euroon tunnilta ja 35 prosentista 50 prosenttiin keventää seurojen kustannuspainetta niissä tiloissa, jotka eivät ole kaupungin hallinnoimia, ja tämä voi välillisesti hillitä harrastusmaksujen nousua.

Ennakkomaksuista luovutaan kokonaan. Nykyisin kohdeavustuksista voidaan maksaa ennakkona 75 prosenttia. Muutos siirtää toiminnan rahoitusvastuun väliaikaisesti yhdistykselle ja voi olla kynnys pienille toimijoille. Vaikutusta lieventää se, että harrasteliikuntakerhojen avustusta voi hakea erikseen kevät-, kesä- ja syyskaudelle, jolloin maksut jakautuvat tasaisemmin vuoden ajalle.

Toiminta-avustuksen yläraja laskee 25 000 eurosta 20 000 euroon. Muutoksen tarkoitus on, että mahdollisimman moni myös pienempi seura saa avustusta. Suurimpien seurojen tuki voi vastaavasti pienentyä.

HUOLENPITO, SUOJAAMINEN JA TURVALLISUUS



Miten päätös vaikuttaa lasten kasvu- ja toimintaympäristöön?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Avustusten ehdoksi kirjataan aiempaa laajempi joukko toimintakulttuuria ohjaavia periaatteita. Avustusta voivat saada vain hakijat, jotka noudattavat liikuntalaissa määriteltyjä tavoitteita, urheiluyhteisön eettisiä periaatteita, kaupungin turvallisemman tilan periaatteita, YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen periaatteita sekä antidopingsäännöstöjä. Turvallisemman tilan periaatteet ovat uusi lisäys. Ehtojen vastainen toiminta voi johtaa avustuksen ja maksuttomien käyttövuorojen raukeamiseen sekä tulevien avustusmyöntöjen harkintaan.

Avustusehtoihin kirjataan nimenomaisesti, että kaupunki pitää tärkeänä, etteivät seurasiiroihin, sitoutumisvelvoitteisiin ja taloudellisiin vastuisiin liittyvät ehdot uhkaa lapsen oikeuksien

toteutumista. Avustusta saavilta seuroilta edellytetään, että lapsen harrastamisen vapautta rajoittavista käytänteistä informoidaan huoltajia selkeästi.

Päätöksen liitteenä oleva julkilausuma lasten urheilun toimintakulttuurista viitoittaa kasvuympäristön kehittämistä pidemmällä aikavälillä. Se korostaa monipuolista liikkumista, myöhempiä lajiin erikoistumista, liikkumisen iloa ja tasavertaisia mahdollisuuksia. Julkilausuma ei tässä vaiheessa velvoita seuroja, ja sen toimenpiteiden vaikutukset arvioidaan erikseen niiden valmistuttua.

Kokonaisuutena uudistus tukee liikunnalliseen elämäntapaan kasvamista: matalan kynnyksen ryhmien lisääntyminen, hinnan pysyminen matalana ja toiminnan avoimuus taitotasosta riippumatta vahvistavat edellytyksiä sille, että liikunta jatkuu osana lapsen arkea myös nuoruudessa ja aikuisuudessa.

Miten päätös vaikuttaa lasten turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen (fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen)?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Turvallisemman tilan periaatteiden kirjaaminen avustuksen ehdoksi vahvistaa lasten psyykkistä ja sosiaalista turvallisuutta harrastusympäristössä. Sama koskee urheiluyhteisön eettisiä periaatteita ja YK:n lapsen oikeuksien sopimusta, joiden noudattaminen on avustuksen saamisen edellytys.

Harrasteliikuntakerhojen avustus edellyttää, että toiminnalla on nimetty vastuuhjaaja. Aikuisen vastuuhenkilön nimeäminen on lapsen turvallisuuden kannalta olennaista. Ehto, jonka mukaan osallistujan taitotaso tai osaaminen ei saa rajata osallistumista, vähentää lapsen kokemusta arvioiduksi tai karsituksi tulemisesta ja tekee ryhmästä turvallisemman paikan kokea sekä onnistumisia että pettymyksiä.

Julkilausumassa psyykinen ja emotionaalinen turvallisuus, vastuunjako, matalan kynnyksen ilmoituskanavat ja valmentajien osaamisen vahvistaminen on nostettu omaksi kokonaisuudekseen. Nämä eivät kuitenkaan vielä ole velvoittavia ehtoja.

Miten päätös vaikuttaa lapsen yksityisyyteen ja yksityisyyden suojaan?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Avustusehtoihin kirjataan ensimmäistä kertaa henkilötietojen käsittelyä koskeva kohta. Sen mukaan kaupunki voi tarvittaessa pyytää nähtäväksi aineistoja, joissa on henkilötietoja, kuten jäsen- tai osallistujaluetteloita, ja että henkilötietoja käsitellään vain siinä laajuudessa kuin on välttämätöntä. Käsittelyssä noudatetaan tietosuojalainsäädäntöä ja kaupungin tietosuojaohjeistuksia. Nykyisissä myöntämisperiaatteissa vastaavaa kirjausta ei ole, vaikka osallistujamääriä on jouduttu todentamaan.

Vaikutus on ensisijaisesti myönteinen: alaikäisten harrastajien tietojen käsittelylle syntyy läpinäkyvä ja rajattu perusta. Samalla kirjaus tekee näkyväksi, että kaupunki voi tarkastella lapsia koskevia luetteloita, mikä edellyttää käytännön tasolla huolellisuutta ja tietojen minimointia.

Miten päätös vaikuttaa tarpeeseen suojella lasta väkivallalta?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Päätös vahvistaa välillisesti lapsen suojelua. Urheiluyhteisön eettiset periaatteet, kaupungin turvallisemman tilan periaatteet ja YK:n lapsen oikeuksien sopimus ovat avustuksen saamisen edellytyksiä, ja niiden vastainen toiminta voi johtaa avustuksen raukeamiseen tai takaisinperintään. Kaupungille syntyy näin taloudellinen keino puuttua epäasialliseen kohteluun ja väkivaltaan harrastustoiminnassa.

Avustusehdot eivät sisällä vaatimusta lasten kanssa toimivien rikostaustan selvittämisestä eivätkä muusta ennakollisesta menettelystä. Suojaava vaikutus perustuu siten periaatteisiin sitoutumiseen ja jälkikäteiseen puuttumiseen.

IHMISSUHTEET, IDENTITEETTI JA HAAVOITTUVA ASEMA



Miten päätös vaikuttaa lasten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Harrasteliikunnan määritelmään kirjataan, että osallistujilla on mahdollisuus vaikuttaa itse toiminnan sisältöön ja sen suunnitteluun ja että toiminnassa korostuu osallistaminen. Tämä on uusi kirjaus, joka tukee lapsen oikeutta tulla kuulluksi omassa harrastuksessaan.

Julkilausumassa lapsen osallistaminen ja kuuleminen on nostettu omaksi periaatteekseen: lasta kuullaan ja hänellä on mahdollisuus vaikuttaa omaan harrastamiseensa. Tämä ohjaa seuratoiminnan kehittämistä, mutta velvoittavaksi se tulee vasta jatkovalmistelun kautta.

Kielteisenä huomiona lapsia ja nuoria ei kuultu tämän päätöksen valmistelussa, vaikka päätös vaikuttaa suoraan heidän harrastusmahdollisuuksiinsa. Osallistaminen kohdistui yhdistyksiin ja seuroihin. Vastaavissa uudistuksissa jatkossa lasten suora kuuleminen vahvistaisi arvioinnin tietopohjaa.

Miten päätös vaikuttaa lasten ihmissuhteisiin ja niiden turvaamiseen (ihmissuhteiden jatkuvuus, aikuisten tuki ja yhdessäolon mahdollistaminen, vertais- ja kaverisuhteet)?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Harrastusryhmä on lapselle keskeinen ympäristö vertais- ja kaverisuhteiden muodostumiselle sekä turvallisten aikuissuhteiden syntymiselle. Uudistus vaikuttaa näihin suhteisiin kahdella tavalla.

Myönteisesti: ryhmien määrän kasvu ja kynnyksen madaltuminen lisäävät mahdollisuuksia löytää itselle sopiva ryhmä ja pysyä siinä. Vaatimus nimetystä vastuuhjaajasta ja toiminnan

vähintään kolmen kuukauden kestosta tukevat suhteiden jatkuvuutta. Perheliikunnan tukeminen vahvistaa lapsen ja huoltajan yhteistä tekemistä.

Kielteisesti: leiritoiminnan poistuminen tuettavista vähentää tilanteita, joissa lapsi viettää harrastusryhmän kanssa pidempiä yhtäjaksoisia jaksoja. Leirit ovat tyypillisesti tiivistäneet ryhmän sisäisiä suhteita tavalla, johon viikoittainen tunti ei yllä.

Miten päätös vaikuttaa eri ryhmiin, erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Vaikutukset haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin ovat kokonaisuutena myönteisiä ja muodostavat uudistuksen selkeimmän lapsivaikutuksen.

Soveltava liikunta vahvistuu selvästi. Erillinen soveltavan liikunnan kohdeavustus sulautuu harrasteliikuntakerhojen avustukseen, jolloin enimmäistuntikorvaus nousee 40 eurosta 140 euroon eikä ryhmäkohtaista 2 000 euron vuosikattoa enää sovelleta. Valmistelussa on laskettu, että tuki paranee ja kannustaa järjestämään soveltavan liikunnan toimintaa aiempaa enemmän. Soveltavan liikunnan ryhmissä hyväksytään harkinnanvaraisesti myös pienimuotoinen kilpailutoiminta, mikä laajentaa tuen piiriä. Osallistumismaksua ei ole soveltavassa liikunnassa rajattu euromäärällä, mutta sen on oltava kohtuullinen.

Vaatus siitä, että kaksi kolmasosaa osallistujista on vantaalaisia, poistuu, eikä harrasteliikunnan yleisavustus edellytä toimijan rekisteröitymistä Vantaalle. Nämä muutokset on tehty nimenomaan siksi, että soveltavaa liikuntaa saataisiin Vantaalle lisää, kun vantaalaiset toimijat eivät ole sitä riittävästi järjestäneet.

Osallistumismaksun 10 euron kuukausikatto ja ryhmäkoon lasku viiteen parantavat pienituloisten perheiden lasten ja pienten erityisryhmien mahdollisuuksia. Perheliikunnan tuki (enintään 70 €/h) tukee erityisesti niitä perheitä, joissa lapsen itsenäinen harrastaminen ei vielä onnistu tai se ei ole tarkoituksenmukaista.

Kaksi rajausta on syytä tunnistaa. Soveltavaa liikuntaa ei enää voida tukea Vantaan ulkopuolella järjestettävänä toimintana, vaikka se kohdistuisi vantaalaisiin; tämä on tietoinen valinta, jolla toimintaa halutaan kaupunkiin lisää. Lisäksi soveltavan liikunnan määritelmästä poistuu potilasjärjestöjen vertaistukeen perustuvan ryhmätoiminnan nimenomainen maininta. Valmistelun mukaan avustus arvioidaan toiminnan sisällön eikä yhdistyksen nimen tai muodon perusteella, joten vertaistukiryhmät voivat edelleen kuulua tuen piiriin, jos toiminta täyttää kriteerit.

Miten päätös vaikuttaa lasten yhdenvertaisuuteen ja syrjimättömyyteen? Vaikuttaako asia eri tavoin eri alueilla asuviin lapsiin?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Harrasteliikuntakerhojen avustussumman laskennassa otetaan huomioon toiminnan alueellinen sijainti. Koska avustuksella on neljä kiinteää hakuaikaa, hakemukset voidaan asettaa keskinäiseen järjestykseen ja kohdentaa tukea niille alueille, joilla toimintaa ei ole lainkaan tai sitä on hyvin vähän. Tämä on uudistuksen keskeinen keino kaventaa kaupunginosien välisiä

eroja lasten harrastusmahdollisuuksissa. Harrasteliikunnan yleisavustus puolestaan edellyttää, että toiminta kattaa maantieteellisesti koko Vantaan.

Alueellista priorisointia ei ole kirjattu avustusehtoihin. Se perustuu sisäiseen ohjeistukseen ja valmistelijan vastuuseen esittää avustukset kohdennettaviksi tasa-arvoisesti, ja asiasta on kerrottu toimijoille useissa tapaamisissa. Yhdenvertaisuusvaikutuksen toteutuminen riippuu siten soveltamiskäytännöstä. Kirjaaminen ehtoihin tekisi vaikutuksesta ennakoitavamman ja läpinäkyvämmän.

Kielteisenä muutoksena avustusehdoista poistuu nykyinen nimenomainen kirjaus siitä, että hakemuksia käsiteltäessä lasten ja nuorten toiminta on etusijalla. Poisto on tehty tarkoituksella, koska myös perheliikunta ja soveltava liikunta ovat priorisoitavia kohderyhmiä eikä yhtä ryhmää haluta asettaa muiden edelle. Lasten priorisointi näkyy jatkossa kohderyhmien euromääräisissä tukitasoissa, ei sanallisena etusijana.

Miten päätös vaikuttaa eri sukupuoliin? Pudotusvalikko On vaikutuksia

Vaikutukset eri sukupuoliin ovat kaksisuuntaiset.

Harrasteliikuntakerhojen avustuskäsittelyn harkinnanvaraisuus ja hakuaikoihin perustuva priorisointijärjestys mahdollistavat sen, että tukea voidaan kohdentaa esimerkiksi tytöille suunnattuihin ryhmiin, jos tarjonnassa havaitaan epäsuhtaa. Tämäkään priorisointi ei kuitenkaan perustu avustusehtojen kirjaukseen vaan sisäiseen ohjeistukseen ja valmistelijan harkintaan.

Miten päätös vaikuttaa perheiden aikuisiin (terveys, toimeentulo, parisuhde ja työtilanne)?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Perheliikunnan tukeminen (enintään 70 €/h) vaikuttaa myönteisesti myös perheen aikuisiin, jotka liikkuvat lapsen kanssa. Matalan kynnyksen ja hinnaltaan säännellyn toiminnan lisääntyminen vähentää harrastamisen taloudellista kuormaa perheessä, mikä on merkityksellistä erityisesti pienituloisille ja yhden huoltajan perheille.

Aikuisten omaan harrasteliikuntaan (18–64-vuotiaat) ei myönnetä rahallista tukea lainkaan, vaan tuki on huojennettu tai maksuton käyttövuoro. Kyseessä on tietoinen priorisointi, joka perustuu Vantaan liikuntapoliittisiin linjauksiin: painopiste on perheliikunnassa, lapsissa ja nuorissa sekä soveltavassa liikunnassa. Valinta on lasten kannalta myönteinen, mutta se rajaa työikäisten omia ohjattuja harrastusmahdollisuuksia. Soveltavassa liikunnassa myös aikuisten ryhmiä tuetaan enintään 140 eurolla tunnilta.

Perheliikunnan määritelmä edellyttää, että lapsella on aikuinen mukana. Ehto ei rajaa niiden lasten osallistumista, joiden huoltaja tekee vuorotyötä tai ei muusta syystä pääse mukaan, koska perheen aikuisena voi toimia myös toinen läheinen aikuinen.

TERVEYS



Miten päätös vaikuttaa lasten fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen tai mahdollisuuteen saada terveydenhoitoa (liikkuminen, ruoka, uni, tilojen terveellisyys, ilmanpuhtaus, terveyspalvelut, tuki ja ohjaus)?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Päätöksellä on suora yhteys lasten fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen. Ohjatun, hinnaltaan matalan harrasteliikunnan tarjonnan lisääntyminen kasvattaa lasten fyysistä aktiivisuutta, jolla on hyvin vahva tutkimusnäyttöön perustuva yhteys fyysiseen terveyteen, mielenterveyteen ja koettuun hyvinvointiin.

Kansallisten LIITU-tulosten mukaan vain vähemmistö suomalaislapsista ja -nuorista liikkuu suositusten mukaisesti, ja fyysinen aktiivisuus vähenee jyrkästi iän myötä. Uudistuksen keinot, kuten vähimmäisryhmäkoon lasku ja taloudellisen tuen nosto, kohdistuvat juuri niihin tekijöihin, jotka tutkimustiedon perusteella rajaavat osallistumista: tarjonnan puute, hinta ja toiminnan soveltumattomuus.

Julkilausumassa nostetaan esiin huoli liikuntaharrastuksen varhaisesta lopettamisesta seuratoiminnassa. Harrasteliikunnan vahvistaminen kilpailullisen seuratoiminnan rinnalla antaa vaihtoehdon niille lapsille, joille kilpailullinen toiminta ei sovi, ja tukee liikunnan jatkumista harrastuksen päättymisen jälkeen.

Miten päätös vaikuttaa lasten sairastumis-, onnettomuus- tai tapaturmariskeihin?

Pudotusvalikko On vaikutuksia

Harrasteliikuntakerhojen avustuksessa harjoitusmäärä saa olla enintään kolme tuntia viikossa. Rajausta pitää kuormituksen kohtuullisena ja vähentää liialliseen harjoitteluun liittyvää rasitusvammariskiä avustetussa toiminnassa. Toiminnan avoimuus taitotasosta riippumatta vähentää painetta suorittaa oman kehitystason ylittävällä teholla.

Julkilausumassa terveys, kuormitus ja vammojen ennaltaehkäisy on nostettu omaksi periaatteekseen: monipuolinen harjoittelu, riittävä palautuminen ja vammojen ennaltaehkäisy pienentävät rasitusvammojen ja loppuunpalamisen riskiä. Tämä on linjassa varhaista lajiin erikoistumista koskevan tutkimusnäytön kanssa. Julkilausuman toimenpiteet eivät kuitenkaan ole vielä velvoittavia.

Tunnistettu jännite: toiminta-avustuksen laskentakaavasta poistuu koulutettujen valmentajien ja ohjaajien painotus. Nykyisin ohjaajien ja valmentajien lukumäärä muodostaa 30 prosenttia laskennasta ja koulutetuilla on painokerroin 2, mikä on ollut taloudellinen kannustin kouluttaa ohjaajia. Uudessa mallissa avustus perustuu yksinomaan aktiiviharrastajien määrään. Ohjaajien osaaminen vaikuttaa suoraan siihen, miten turvallisesti ja ikätasoisesti harjoittelu

toteutetaan, joten kannustimen poistuminen on jännitteessä julkilausuman tavoitteen kanssa lisätä lasten urheilun valmennusosaamista ja sen arvostusta. Valmistelun perusteena poistolle on hakemisen keventäminen yhdistysten kannalta sekä se, että asiaan otetaan kantaa julkilausuman pohjalta muodostettaviin uusiin seuratoimintaa koskeviin ehtoihin.

MUUT NÄKÖKULMAT JA HUOMIOT

Voimaantulon aikataulu.

Avustusehdot tulevat voimaan 1.11.2026 ja ensimmäiset hakuajat alkavat 1.11.2026. Toimijoille jää siten vähän aikaa sopeutua uusiin kriteereihin. Vaikutusta lieventää se, että uudistuksesta on tiedotettu jo vuoden ajan, luonnokset ovat olleet julkisesti nähtävillä ja viestintään panostetaan erityisesti syksyllä 2026 ja muutoksen voimaantulon jälkeen.

Urheilija-apuraha ja alaikäiset.

Urheilija-apuraha laajenee koskemaan nuoria, jotka täyttävät hakuvuonna vähintään 15 vuotta. Nuorten sarjasta osoitettu kansainvälinen kilpailumenestys oikeuttaa enintään 1 000 euron apurahaan. Avustusehdoissa hakijan medianäkyvyys mainitaan yhtenä apurahan myöntämiseen vaikuttavana tekijänä. Valmistelun mukaan medianäkyvyyttä ei sovelleta nuoriin urheilijoihin samalla tavalla kuin aikuisiin ja apuraha on harkinnanvarainen.

Hallinnollinen keventyminen.

Erillisestä avustuskelpoisuuden hakemisesta luovutaan ja kelpoisuus arvioidaan avustuslajikohtaisesti. Hakemusten liitevaatimukset kevenevät. Muutos vähentää yhdistysten hallinnollista työtä ja vapauttaa vapaaehtoisten aikaa itse toimintaan, mikä hyödyttää välillisesti lapsia.

6. Yhteenvedo ja johtopäätökset arvioiduista vaihtoehtoista

Kokonaisarvio on, että päätösesitys (vaihtoehto 1) on lasten kannalta nykytilaa parempi. Myönteiset vaikutukset ovat konkreettisia ja kohdistuvat erityisesti niihin lapsiin, jotka jäävät perinteisen seuratoiminnan ulkopuolelle.

Keskeiset myönteiset vaikutukset

- Harrasteliikuntakerhojen kynnys madaltuu merkittävästi: ryhmäkoko laskee kymmenestä viiteen ja taloudellista tukea nostetaan. Tarjolla olevien lasten ryhmien määrän ja lajivalikoiman voidaan odottaa kasvavan.
- Soveltavan liikunnan tuki paranee selvästi, kun enimmäistuntikorvaus nousee 40 eurosta 140 euroon eikä ryhmäkohtaista vuosikattoa enää sovelleta. Tämä on uudistuksen vahvin yksittäinen vaikutus haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin.
- Osallistumismaksun 10 euron kuukausikatto säilyy, mikä pitää harrastamisen saavutettavana pienituloisille perheille.
- Turvallisemman tilan periaatteet, eettiset periaatteet ja YK:n lapsen oikeuksien sopimus kirjataan avustuksen ehdoiksi, ja harrasteliikunnan määritelmään kirjataan lasten mahdollisuus vaikuttaa toiminnan sisältöön.
- Vuokra-avustuksen paraneminen ja hallinnon keventyminen vapauttavat seurojen resursseja itse toimintaan.

Myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa kohdentamalla määrärahan jaossa harrasteliikuntakerhoihin riittävä osuus.

Keskeiset kielteiset tai epävarmat vaikutukset

- Toiminta-avustuksen laskennasta poistuvat ikäpainotukset ja koulutettujen valmentajien painotus. Lasten asema seuratoiminnan tuen jakoperusteena heikkenee, ja valmennusosaamisen taloudellinen kannustin poistuu.
- Leirejä ja harrasteliikuntatapahtumia ei enää tueta, mikä kaventaa lasten tarjontaa erityisesti koulujen loma-aikoina.
- Ennakkomaksuista luopuminen voi olla kynnys pienille yhdistyksille, vaikka hakemisen jaksottaminen lieventää vaikutusta.

Kielteisiä vaikutuksia voidaan lieventää seuraamalla erikseen lasten toiminnan tilakustannuksia ja seuratoiminnan avustustasoa ensimmäisen hakukierroksen jälkeen.

Kokonaispunninnassa lasten edun kannalta ratkaisevin tekijä on harrasteliikunnan saavutettavuuden paraneminen: se koskee suurta ja osin haavoittuvassa asemassa olevaa lapsijoukkoa, kun taas kielteiset vaikutukset kohdistuvat kapeammin tai ovat lievennettävissä. Vaihtoehto 1 toteuttaa lapsen etua nykytilaa paremmin.

7. Päätösehdotus ja suositus päätöksentekoa varten

Lapsivaikutusten arvioinnin perusteella suositellaan, että kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta hyväksyy esitetyt Vantaan kaupungin liikunta-avustusehdot. Arvioinnin perusteella päätösesitys edistää lapsen etua nykytilaa paremmin erityisesti harrasteliikunnan saavutettavuuden, soveltavan liikunnan tuen ja harrastamisen kustannusten hallinnan osalta.

Arvioinnissa nousi esiin kolme kohtaa, joiden osalta suositellaan täsmennystä tai seurantaa:

- Alaikäisiä koskeva raja usurheilija-apurahan medianäkyvyyskriteerissä suositellaan kirjattavaksi näkyviin avustusehtoihin.
- Alueellinen ja kohderyhmäkohtainen priorisointi suositellaan kirjattavaksi julkiseen soveltamisohjeeseen, jotta yhdenvertaisuusvaikutus on hakijoille ennakoitava.
- Valmennusosaamisen tukemiseen suositellaan etsittäväksi korvaava keino, kun koulutettujen valmentajien painotus poistuu toiminta-avustuksen laskennasta.

Julkilausuman lasten urheilun toimintakulttuurista sisältämien toimenpiteiden vaikutukset arvioidaan erikseen, kun toimenpiteet on valmisteltu vuoden 2027 aikana.

8. Päätöksen seuranta- ja arviointisuunnitelma

Liikunta-avustusten toteutumista seurataan jatkuvasti osana avustusprosessia. Avustushakemuksia ja käyttöselvityksiä käsitellään ympäri vuoden, ja järjestöjä tavataan säännöllisesti seurafoorumeissa, toiminnanjohtajien tapaamisissa ja muissa yleisissä tapahtumissa, joissa saadaan palautetta uudistuksen toimivuudesta.

Uudistuksen lapsivaikutuksia tarkastellaan ensimmäisen täyden hakukierroksen jälkeen vuoden 2027 aikana. Tarkastelussa seurataan erityisesti seuraavia asioita:

- harrasteliikuntakerhojen avustusta saaneiden ryhmien lukumäärä ja jakautuminen kohderyhmittäin (perheliikunta, lapset ja nuoret, soveltava liikunta)
- lasten ja nuorten ryhmien alueellinen jakautuminen kaupunginosittain
- soveltavan liikunnan ryhmien määrän kehitys ja uusien toimijoiden mukaantulo

- toiminta-avustuksen jakautuminen ja se, miten juniorivaltaisten seurojen avustustaso on muuttunut toiminta-avustusten ikäpainotusten poistuttua
- leiritoiminnan ja loma-aikojen tarjonnan kehitys

9. Muita mahdollisia huomioita

Arviointi on tehty suppeana eikä se sisällä lasten ja nuorten suoraa kuulemistä. Vastaavissa avustusuudistuksissa lasten kuuleminen esimerkiksi nuorisovaltuuston, oppilaskuntien tai harrastusryhmien kautta vahvistaisi arvioinnin tietopohjaa.

Arviointia on tehty vertaamalla päätösesitystä 13.5.2024 hyväksytyihin voimassa oleviin liikunta-avustusten myöntämisperiaatteisiin (VD/3678/02.03.01.03/2024).

Julkilausuma lasten urheilun toimintakulttuurista on päätöksen liite. Sen sisältämät periaatteet eivät tässä vaiheessa velvoita avustuksen saajia. Julkilausumaan perustuvat yksityiskohtaiset toimenpiteet valmistellaan vuonna 2027 ja ne tulevat voimaan vuoden 2029 alusta, ja niistä laaditaan oma lapsivaikutusten arviointinsa.